

L'Empordà, de Maragall a Pla

DANIEL FERRER

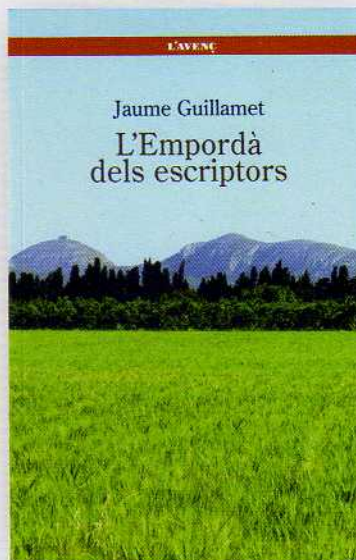
L'Empordà, per la bellesa de la seva terra, per la seva història política, pels colors del seu mar, per l'amabilitat agresta de les seves costes retallades, per la vida de la gent que l'habita, ha adquirit en la literatura el valor de mite, i més d'ençà que el poeta Joan Maragall li va dedicar aquells versos tan ben trobats («A dalt de la muntanya hi ha un pastor / a dintre de la mar hi ha una sirena / Ell canta al dematí que'l sol hi es bò / Ella canta á les nits de lluna plena [...] La sirena se feu un xich ençà / Y un xich ençà el pastor de la muntanya / Fins que es trobaven al bell mitj del plá / Y del amor plantaren la cabanya. / Fou l'Empordà!») que van acabar convertits en una sardana. Potser partint d'aquesta poesia i d'una certa fascinació per la literatura de Josep Pla, el figuerenc Jaume Guillamet (1950), professor de periodisme a la Universitat Pompeu Fabra, ha publicat recentment un més que valuós volum que ambiciona, precisament, posar de relleu com alguns dels millors autors de la literatura catalana contemporània han contribuït a crear el mite literari de l'Empordà.

Tenint en compte que ha circumscrit el llibre als segles XIX i XX, Guillamet ha atorgat els pesos majors a Joan Maragall i a Josep Pla, el primer pel poema citat que va posar lletra a la sardana d'Enric Morera, el segon per les descripcions del territori empordanès que ha llegat a la posteritat, infal·libles, terrenals i exactes. Al gran capítol protagonitzat per Maragall («El mite de Joan Maragall»), hi participen també altres autors, com Jacint Verdaguer, Pella i Forgas, Ramon Muntaner, Bosch de la Trinxeria, Víctor Català, Pous i Pagès, Eugeni d'Ors, Ferran Agulló i Pere Coromines, i a les pàgines de Pla («El país de Josep Pla»), acompanyen el lector les veus de Josep Maria de Sagarra, Tomàs Garcés, J. V. Foix, Manuel Brunet,

Fages de Climent, Carles Rahola, Josep Puig Pujades, Eugeni d'Ors i Salvador Dalí. Si al primer grup li correspongué la missió de fer de l'Empordà un mite i un estendard de catalanitat, al segon, amb el mite ja consolidat, li va correspondre una tasca més aviat descriptiva, d'absolut referment.

Com a autor del llibre, el professor Jaume Guillamet, de manera ben encertada, no ha buscat un lluïment retòric, que hauria estat innecessari, sinó que ha cedit tot el protagonisme del discurs als autors i les seves obres. En els dos darrers apartats («El turisme» i «El que queda de l'Empordà»), més breus, Guillamet fa parlar poetes i prosistes com Montserrat Vayreda, Joan Guillamet –pare de l'autor– i Antoni Puigverd, de la qual cosa, tot i no que no es diu explícitament, es desprèn que la literatura catalana dels darrers trenta anys (per entendre'ns, des de la mort de Josep Pla) s'ha quedat, de moment, sense grans autors, sense monstres literaris d'alt nivell, d'aquells que passen a la història per la porta grossa. La terra no ha canviat –el paisatge és el mateix, i és tan genial com abans el caràcter de la gent–, de manera que, si no queda consolidada literàriament, és potser perquè els escriptors no donen la talla.

Guillamet ha atorgat els pesos majors a Joan Maragall i a Josep Pla, el primer pel poema que va posar lletra a la sardana d'Enric Morera, i el segon per les descripcions del territori empordanès

JAUME GUILLAMET

L'Empordà dels escriptors

Els Llibres de L'Avenç.
La Magrana/L'Avenç.
Barcelona, 2009.
192 pàgines.

novetats GERARD BAGUÉ

MÀRIUS CAROL
L'home dels pijames de seda

Premi Prudenci Bertrana 2009.
Editorial Columna. Barcelona, 2009.
233 pàgines.

Recreació novel·lada dels tres estius de principi dels anys 60 que l'escriptor Truman Capote va passar a la Costa Brava mentre escrivia la seva obra mestra: *A sang freda*. Capote vivia amb Jack, la seva parella, un bulldog, un caniche i una gata siamesa.